

Noorman-den Uyl

hogere terugbetalingsverplichting dan f 200 per maand hebben, krijgen zij vervolgens geen kwijtschelding meer. Ik neem aan dat het de minister bekend is dat het bijstandsniveau inmiddels boven f 2000 ligt en de beslagruimte 10% is. Een groot aantal mensen die conform de beslagvrije voet schulden terugbetalen komen dus op dit moment niet meer in aanmerking voor kwijtschelding. Ik vraag de aandacht van de minister hiervoor.

Minister **Melkert**: Voorzitter! Op deze laatste vraag, die inderdaad al enige tijd voorligt, is het antwoord in voorbereiding. Op het punt van de kinderbijslag moet ik zeggen dat het mij niet zou verbazen als mevrouw Noorman daar een juiste weergave van geeft. Op de vraag of gemeenten meer uitgaven voor de bijzondere bijstand voor hun rekening mogen nemen dan op grond van de bijdrage vanuit het rijksbudget en de sleutel die daarop van toepassing is afgeleid kan worden, moet ik zeggen dat ze dat gewoon mogen doen. Ik doe geen uitspraak of ik dat wel of niet prijzenswaardig vind. Wat ik wel prijzenswaardig vind, zijn de activiteiten die door gemeenten worden ondernomen om meer mensen te bereiken. Eerlijk gezegd vind ik dat soms nog belangrijker dan het precieze niveau van de uitgaven. Het is vooral belangrijk om die mensen te bereiken om wie het gaat. Als ik echter ook zou zeggen dat meer uitgaven prijzenswaardig zijn, dan zou daar al gauw een prijskaartje aan gehangen worden. Het lijkt me dan ook verstandig dat ik me daarvan onthoud.

De heer **Van Dijke** (RPF): Voorzitter! Ik had niet verwacht dat de minister de uitspraak zou doen, dat wat de gemeenten doen prijzenswaardig is. Impliciet heeft hij dat toch wel gedaan, door aan te geven dat waar het beroep op de individuele huursubsidie hoger zou zijn dan in het verleden was geraamd, bij de bijzondere bijstand een flinke plus op dat bedrag is gezet. Hij vindt dat een positieve ontwikkeling. Hij zegt dat dan juist de mensen bereikt worden die het zo hard nodig hebben. Intussen vergroten we de loketafhankelijkheid van mensen die

kennelijk niet kunnen rondkomen. Het signaal dat steeds grotere groepen mensen aanspraak maken op de IHS en de bijzondere bijstand moet ons toch iets zeggen? In welke mate wil de minister die loketafhankelijkheid van deze mensen tegengaan?

Minister **Melkert**: Voorzitter! Het gebruik van de huursubsidie is een hard gegeven. Het gaat om een vaststaand niveau van huursubsidie dat door de wetgever noodzakelijk wordt geacht ter ondersteuning van mensen in bepaalde inkomensituaties en bij een bepaalde prijs van de woning. Dan is het van belang om zoveel mogelijk mensen die daarvoor in aanmerking komen daar ook gebruik van te laten maken. Dat ligt bij de bijzonderebijstandstoekenning iets anders, in die zin dat de twee variabelen inderdaad openstaan. Het gaat om de vraag: wat doe je? Daar zit een zekere subjectiviteit in. We hebben het aan gemeenten overgelaten om dat te bepalen.

Als je eenmaal iets hebt vastgesteld, is het zaak dat je degene voor wie je dat hebt gedaan, ook bereikt. Ik meen dat dit niet onder de noemer loketafhankelijkheid moet worden geschaard. Wij hebben op goede gronden ervoor gekozen om langs een aantal vrij specifieke wegen – maar zonder al te veel regelgeving; in de bijzondere bijstand is dit veel meer opengegooid dan ooit – zoveel mogelijk mensen gericht te bereiken. Dit is simpelweg een afweging van effectiviteit van de inzet van budgettaire middelen. Als je dit niet doet en je zou langs generieke weg dezelfde mensen willen bereiken, ben je gegarandeerd veel en veel duurder uit. Gegeven de schaarste van middelen, betekent dit dat je mensen met minder geld kunt bereiken.

In een algemeen overleg hebben we hierover gediscussieerd naar aanleiding van het rapport van de heer Derksen. Vrij breed kwamen we tot de conclusie dat het altijd een afweging blijft tussen generiek en specifiek. De bijzondere bijstand kan een rol vervullen om mensen die het echt nodig hebben te bereiken zonder dat dit met enorme kosten gepaard gaat. Deze kosten kunnen vermoedelijk ook niet waargemaakt worden. Het nettoresultaat wordt

voor de mensen die er nu een beroep op doen minder. Het lijkt mij dat dit op zichzelf een zeer verdedigbare lijn is.

Mevrouw **Van Blerck-Woordman** (VVD): Voorzitter! De bijzondere bijstand is een gedecentraliseerde bevoegdheid van gemeenten. Ik wil daar als lid van de VVD-fractie op dit moment absoluut niets aan afdoen. Over de uitvoering wil ik een algemene vraag stellen. Ons bereiken berichten dat met name in de grote steden sociale diensten grote moeite hebben om hun zaakjes op orde te houden. Vooral Rotterdam en Amsterdam spelen hier een rol bij. Heeft de minister de indruk dat – behalve de uitstroom en de fraudebestrijding – bij de uitvoer van de bijzondere bijstand op dit terrein problemen zijn ontstaan?

Minister **Melkert**: Ik kan hier geen algemene uitspraak over doen. Zoals we al eerder met elkaar hebben besproken, is het moeilijk om een algemeen patroon waar te nemen in de uitvoeringsproblemen die in een aantal steden bestaan bij de uitvoering van de bijzondere bijstand. Dit is echter van stad tot stad verschillend. De problemen kunnen te maken hebben met veel taken die de afgelopen jaren tegelijkertijd bij de sociale diensten zijn gelegd. Dit alles is op voorschrift van de wetgever gedaan. Er wordt ook in de door mevrouw Van Blerck genoemde steden hard aan gewerkt om tot verbetering te komen. Ik heb geen aanwijzing om op de specifieke vraag van mevrouw Van Blerck nader in te gaan.

Vragen van het lid Sipkes aan de minister van Buitenlandse Zaken, over **de wijze waarop de mensenrechten in China aan de orde zijn gesteld tijdens de gesprekken met premier Li Peng**.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Van China, het land van de meeste doodstraffen, van werkstrafkampen, van overvolle gevangenissen, een land waar op structurele, grote schaal mensen-

Sipkes

rechten worden geschonden, kwam de premier in Nederland op bezoek. Vormen mensenrechten dan inderdaad onderwerp van gesprek? Op de persconferentie na afloop was het antwoord toen hiernaar gevraagd werd, dat er een openhartige dialoog is geweest. Vervolgens was het einde persconferentie. Is dit Chinese censuur in Nederland, zo vraag ik de minister. De Vereniging van buitenlandse journalisten heeft terecht een klacht bij de Rijksvoorlichtingsdienst ingediend. Mag ik ook hierop een reactie van de minister?

Als wij over de mensenrechtensituatie in China spreken, doet ook de vraag zich voor wat precies het Nederlandse beleid is? De vraag is ook door wie het Nederlandse beleid wordt uitgedragen. Zondag vertelde minister Wijers ons: dat doe ik niet, dat doet mijn collega minister Van Mierlo. Maandagochtend meldde minister Van Mierlo ons via de radio: dat doe ik niet, dat doet Europa. Zeggen wij ook: een handelsmissie doet niet Nederland, maar Europa? Er gaat de omvangrijkste handelsmissie heen en vervolgens klinkt er een oorverdovende stilte over het mensenrechtenbeleid. Wat is er precies besproken? Ik heb uit de media begrepen dat het nu niet de coördinerende minister is geweest, maar de minister-president die over het mensenrechtenbeleid heeft gesproken. Dit is prima, maar dan wil ik ook weten wat en hoe. Wat zijn volgens de minister concreet de resultaten en vertrekpunten op Europees niveau? Hij zei immers dat hij het niet doet, maar dit overlaat aan Europa.

Minister Van Mierlo: Mijnheer de voorzitter! De mensenrechten nemen een vaste plaats in de besprekingen tussen Nederland en China in, als onderdeel van de brede bilaterale betrekkingen die Nederland met China onderhoudt op het gebied van ontwikkelingssamenwerking, landbouw, handel, transport, distributie, sociale zekerheid. Mensenrechten is een van de onderwerpen waarover open en constructief van gedachten kan worden gewisseld.

Tijdens het bezoek van minister-president Li Peng zijn de mensenrechten op drie gelegenheden aan de orde geweest, in de eerste plaats in zeer algemene zin tijdens het

tête-à-tête van minister-president Kok met premier Li Peng. De tweede gelegenheid was tijdens de besprekingen die hierop volgden tussen een groot aantal Nederlandse ministers en de Chinese delegatie. De mensenrechten zijn toen in algemene zin en formeel als een belangrijk punt aangemerkt. In de middag heb ik meer in detail gesproken met Liu Huaqiu, hoofd van het bureau foreign affairs van de state council en een van de vijf vice-ministers van buitenlandse zaken. De mensenrechten in China zijn toen uitgebreid aan de orde gesteld. Het is een zeer openhartig gesprek geworden, waarbij geen van beide partijen van zijn hart een moordkuil heeft gemaakt. Ook de geschiedenis van het afgelopen jaar is geheel aan de orde gekomen. Ik heb in dit gesprek gezegd dat Nederland veel betekenis hecht aan het proces van de mensenrechtendialoog tussen de Europese Unie en China, die mogelijk is geworden na het gesprek met mijn collega Qian Qichen dat ik in september in New York had. Het is voor de eerste keer in de betrekkingen tussen China en de Europese landen dat zo'n dialoog echt mogelijk is geworden. Deze was eerder niet mogelijk omdat China als preconditione, als voorwaarde vooraf, stelde dat Europa, hoe het gesprek ook zou verlopen, afzag van het indienen of steunen van een resolutie in Genève. Dit was voor Europa onmogelijk. Ik heb het afgelopen jaar na het incident ook aangegeven dat het voor ons onmogelijk is. Deze randvoorwaarde heeft China laten vallen. Daarna is de dialoog over dit punt mogelijk geworden. Nederland hecht er, met de andere Europese landen, buitengewoon zwaar aan dat die dialoog alle kansen krijgt om zich verder te ontwikkelen. Temeer omdat de eerste stappen die China op dit punt heeft ondernomen, in ieder geval bemoedigend zijn. Ik wijs in dit verband op de ondertekening door China van het VN-verdrag voor economische, sociale en culturele rechten. Verder wijs ik op de vrijlating van de dissidenten Wei Cheng en Zou Juakang. De eerste persoon heb ik aan de orde gesteld tijdens mijn rede in Genève als voorzitter van de Europese Unie, waarop de bekende interventie van Chinese zijde kwam. Hij is later in vrijheid gesteld.

Verder wijs ik op het bezoek van de VN-werkgroep inzake de willekeurige inhechtenisneming, op de bereidheid te rapporteren over de implementatie van het BuPo- en Esocol-verdrag in Hongkong, ofschoon China geen partij is bij deze verdragen, op de toezegging aan de Europese Unie voor een trojkabezoek aan Tibet in het voorjaar van 1998. Dit laatste is door mij als zeer belangrijk bestempeld, omdat ik mijn grote verontrusting naar voren heb gebracht over de situatie in Tibet. Het is de eerste keer dat zo'n trojkabezoek mogelijk is. Ik acht het zeer waardevol dat wij aldaar kennis kunnen nemen van de feiten.

Vervolgens is er de uitnodiging aan de High commissioner for human rights, mevrouw Robinson, voor een bezoek aan China en wordt er in Peking een European China legal seminar gehouden waarin de mensenrechten centraal staan.

Voorzitter! Dit zijn allemaal ontwikkelingen die tot voor kort absoluut niet mogelijk waren en die het gevolg zijn van de dialoog.

Ik heb nog aangegeven dat Nederland hoopt dat China daadwerkelijk zal overgaan tot tekening van het verdrag inzake burgerlijke en politieke rechten. Op dit punt heeft Liu, zoals ook te verwachten was, geen concrete toezeggingen gedaan, maar hij heeft nog eens benadrukt dat men hiermee in positieve zin bezig is. Hij heeft ook nog eens het principe van universaliteit erkend en het feit dat China nu maar ook in het verleden nauw betrokken is geweest bij het VN-mensenrechtenmechanisme, bijvoorbeeld de opstelling van de Vienna Declaration.

Het spijt mij dat ik vergeten ben antwoord te geven op de vraag over de persconferentie. Het is waar dat daar de mensenrechten maar schraal aan bod zijn gekomen. Dat heeft twee verklaringen. Met de Chinese gast was afgesproken dat de persconferentie 20 minuten zou duren en bij het verbreken van de persconferentie na die eerste algemene vraag was de tijd op. Bij dergelijke bezoeken luistert dit soort schema's vrij formeel. De belangrijkste verklaring is echter dat het gesprek waar het echt om ging, plaatsvond in de middag. Daarover heb ik vanmorgen een persconferentie gegeven en in genoemde zin gerapporteerd.

Van Mierlo

Het is de minister van Buitenlandse Zaken die het gedaan heeft. Die voert ook het mensenrechtenbeleid en die wil dit met grote overtuiging via zijn ambtenaren en ook straks op ministerieel niveau binnen het Europese verband aan de orde stellen, omdat het veel en veel effectiever kan.

De **voorzitter**: Voordat ik het woord wederom aan mevrouw Sipkes geef, deel ik de Kamer mede dat enkele leden van het Britse lagerhuis die deel uitmaken van de Brits-Nederlandse vriendschapsgroep in ons midden zijn en een deel van onze vergadering zullen bijwonen.

Hartelijk welkom!

(Applaus)

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Voorzitter! Ik dank de minister van Buitenlandse Zaken voor zijn beantwoording.

Wat de mogelijkheden betreft, is er inderdaad sprake van een groot verschil met vorig jaar. Maar de minister zal het met mij eens zijn dat wij er nog niet zijn.

De minister heeft gezegd dat mensenrechten een basis vormen op alle beleidsterreinen. Hij noemde het hele rijtje, waaronder Economische Zaken. Hoe is het dan mogelijk dat de verantwoordelijke minister Wijers zegt dat hij dat niet doet? Het lijkt mij van belang dat de minister van Economische Zaken, die met een heel belangrijke delegatie naar China gaat, weet dat hij dit punt constant op een bepaalde wijze aan de orde moet stellen. Als de minister zegt dat hij hoopt dat China bereid is om het BuPo-verdrag te ondertekenen, zou het dan ter ondersteuning niet goed zijn als minister Wijers er tijdens zijn bezoek op aandringt? Per slot van rekening zit je dan in een onderhandelingsfase.

De minister zegt dat er helaas maar twintig minuten tijd was voor een persconferentie. In totaal konden twee vragen worden gesteld. Om te benadrukken hoe serieus wij mensenrechten nemen, moet worden afgesproken dat in een persconferentie in Nederland verwacht kan worden dat vragen over mensenrechten worden gesteld en dat daarop ook moet worden geantwoord. De minister zegt dat hij hedenmorgen een en ander op een

persconferentie duidelijk heeft gemaakt. Is de minister erin geslaagd om de Vereniging van buitenlandse journalisten in Nederland gerust te stellen? Een klacht over de wijze waarop de media in Nederland behandeld worden, neem ik heel serieus.

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! De regering deelt de opvatting van mevrouw Sipkes dat wij er wat de mensenrechten in China betreft nog niet zijn. Dat geeft ons de verplichting om al het mogelijke te doen, om de meest effectieve weg te zoeken en te blijven bewandelen om de mensenrechten aan de orde te stellen. Minister Wijers heeft geantwoord dat het niet zijn verantwoordelijkheid is om daar over mensenrechten te gaan praten, dat wil zeggen het punt aan de orde te stellen. Dat is ook zo. Ik ben blij dat dit de verantwoordelijkheid van de minister van Buitenlandse Zaken is gebleven. Wat mij betreft blijft dat nog een tijdje zo. Dat wil niet zeggen dat ministers in China een debat of iets wat zich in die richting ontwikkelt, zouden ontlopen. Als de minister van LNV, de staatssecretaris van Cultuur of de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen naar China gaat, moet niet iedere keer opnieuw met de verkeerde minister de mensenrechtensituatie aan de orde worden gesteld. Zij moeten er ook niet voor weglopen als het wel gebeurt. Met andere woorden, iedereen krijgt daarvoor passieve instructies mee. Het ligt niet op het bord van de minister van Economische Zaken om dit te doen. Dat is de verklaring voor zijn opmerking.

Twintig minuten is inderdaad kort. Toch is het de gebruikelijke tijd voor persconferenties. De persconferentie van hedenochtend heeft een uur geduurd. Bij die gelegenheid ben ik zeer uitvoerig ingegaan op alle vragen van de journalisten. Ik vind het een goed idee om de buitenlandse persvereniging, die op haar beschuldigingen al antwoord heeft gekregen van de RVD, ook van mijn kant nog eens de antwoorden te geven op de vragen die mij vanmorgen zijn gesteld.

De heer **Van Gijssel** (PvdA):

Voorzitter! De PvdA-fractie beoordeelt het als positief dat nu met de Chinese autoriteiten te praten valt over de mensenrechten. Het is ook positief dat premier Li Peng gezegd heeft dat hij openstaat voor een constructieve dialoog. Daarbij komt wel de vraag naar voren of wij hetzelfde verstaan onder een positieve dialoog. Hoe beoordeelt de minister van Buitenlandse Zaken deze opstelling van premier Li Peng? Op welke wijze zal de Nederlandse regering en dus ook de minister van Buitenlandse Zaken de komende maanden invulling geven aan deze uitnodiging voor een constructieve dialoog? Ik doel zowel op de inhoudelijke kant als op de organisatorische kant. De vraag is dan, welke accenten gelegd moeten worden en op welke wijze wij dit moeten gaan doen. Is de minister bereid om de Kamer daarover in een voortgangsrapportage te informeren?

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! Of de Nederlandse regering onder het woord "positief" hetzelfde verstaat als de Chinese regering, zal moeten blijken uit de resultaten. Deze zullen beoordeeld worden door de Nederlandse regering en daar zal de Kamer zeker bij betrokken worden. De eerste resultaten van de twee grote ontmoetingen die hebben plaatsgevonden op trojkaniveau – die worden aangeleverd door de werkgroepen waarin alle landen deelnemen, ook Nederland – worden tot nu toe positief beoordeeld door de Nederlandse regering. Wij gaan gewoon op die voet voort. Alle punten van mensenrechtenbeleid zijn tot nu toe aan de orde gekomen en zullen aan de orde blijven komen. Daarbij wordt geen enkel punt geschuwd.

De heer **Van Middelkoop** (GPV): Voorzitter! Ik wil nog even doorvragen. Ik wil van de minister weten of van Chinese zijde het aloude, maar desondanks verkeerde argument is gebruikt dat het eerste recht van de 1,2 miljard Chinezen het recht op voedsel en medische zorg is en dat klassieke vrijheidsrechten daaraan ondergeschikt zouden zijn.

Is er verder nog gesproken over de arrestatie een dag of tien geleden van de Chinese dissident Wang Bing

Van Middelkoop

Zang die het voornemen had om een oppositionele, zogenaamde gerechtigheidspartij op te richten?

De minister zei zo-even overigens dat in algemene zin over mensenrechten is gesproken. Zijn er ook bijzondere accenten gelegd? Ik doel dan op het volgende. De Amerikanen spreken in het kader van hun constructieve dialoog ook over mensenrechten, maar leggen in het bijzonder een accent op de vrijheid van godsdienst en levensovertuiging in China. Mijn vraag aan de minister is of Nederland daar in de gesprekken van deze week een vorm van aansluiting bij heeft gezocht.

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! In mijn gesprek met de vice-minister van buitenlandse zaken is niet het klassieke en bekende standpunt van China onder woorden gebracht. Dat betekent echter niet dat ik het gevoel zou hebben dat China dit standpunt heeft verlaten.

Juist omdat gevallen als een arrestatie altijd in de Europese dialoog aan de orde komen, is in dit gesprek niet in casu over één geval gesproken. In algemene zin heb ik de arrestaties en de politieke gevangenen aan de orde gesteld, evenals Tibet.

Nederland legt binnen de Europese dialoog geen speciale prioriteit. Alle punten die het mensenrechtenbeleid betreffen, worden door ons binnen die dialoog aan de orde gesteld. Ieder land doet dat. Met andere woorden: er is geen aspect dat niet binnen die dialoog aan de orde komt.

Mevrouw **Van Ardenne-van der Hoeven** (CDA): Voorzitter! De CDA-fractie verbaast zich over het grillige karakter van dit korte werkbezoek van de Chinese premier. Als wij naar deze tweedaagse kijken, dan zien wij dat het programma diverse malen is gewijzigd of kennelijk is gewijzigd. In de Rotterdamse haven moest de koers van een boottocht gewijzigd worden, omdat er demonstraties zouden zijn in verband met betogingen tegen politieke gevangenen. Een Bleiswijkse anthuriumkweker moest tevergeefs op het bezoek van de Chinese premier wachten. En nu blijkt de persconferentie ook korter te

zijn gehouden dan de journalisten hadden verondersteld. Welke afspraken zijn gemaakt met de Chinese premier over dit werkbezoek? Zijn er garanties gegeven dat er geen betogingen zouden worden gehouden, dan wel dat de Chinese premier daar niet mee geconfronteerd zou worden? Ik zeg dit omdat een van de functionarissen van het Chinese ministerie van buitenlandse zaken heeft gezegd dat demonstraties afbreuk doen aan de harmonie van de betrekkingen tussen beide landen. Wij leven in Nederland echter in een democratie, waar wij gewend zijn vragen te mogen stellen en te mogen demonstreren als er onrechtmatigheden zijn.

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! In tegenstelling tot mevrouw Van Ardenne oordeelt de Nederlandse regering dat het bezoek van de Chinese delegatie en premier Li Peng buitengewoon productief is geweest, ook op het punt van de mensenrechten. Op het punt van de demonstraties zijn er alleen die afspraken gemaakt, die altijd worden gemaakt, namelijk dat geprobeerd zou worden om met inachtneming van de veiligheid de gast niet in situaties te brengen die op dit punt als ongewenst moeten worden beschouwd. De ene bezoekende gast is daar gevoeliger voor dan de andere. Gasten uit West-Europa weten bijvoorbeeld meer dan gasten van de andere kant van de wereld dat demonstraties nu eenmaal horen, zoals mevrouw Van Ardenne zegt, tot het karakter van deze cultuur en dat wij er niet over piekeren om demonstraties en het recht van demonstreren in te binden ten behoeve van welke gast dan ook. Dat wil echter niet zeggen dat je geen rekening kunt houden met de gevoelens van de gast. Naarmate het verder van Europa weg ligt, is de gevoeligheid groter. Dat is dus wel geprobeerd – ik vind dat ook juist – maar niet op een wijze die aan dat grondrecht van demonstratie afbreuk zou hebben gedaan.

De heer **Van den Bos** (D66): Voorzitter! Wij vinden het zeer positief dat er nu sprake is van een dialoog. Dat is in het verleden wel eens anders geweest. Dat is absoluut

een vooruitgang. Wat is er van Chinese kant gezegd over de toekomst? De minister heeft gewezen op een aantal positieve stappen in het recente verleden, maar wat hebben de Chinese gesprekspartners gezegd over het mensenrechtenbeleid in de nabije toekomst? Hebben wij reden om daar optimistisch over te zijn?

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! Ik vind dat je voorzichtig moet zijn met optimisme, maar aan de andere kant hoeft je niet de bemoedigende tekens die je tot je beschikking hebt gekregen in het recente verleden, in de wind te slaan. Wij zien zeer duidelijk de tekenen van de Chinese regering om zich meer te oriënteren op Europa als zodanig en de opvattingen die daar leven. Verder wil men het probleem van de mensenrechten in het eigen land serieus aan gaan pakken. Ik heb geen enkele reden om op dit punt te twijfelen aan de bedoelingen van de Chinese regering, dan wel ze in een verdacht daglicht te stellen. Tegen de tijd dat daar reden voor zou zijn, kunnen wij de consequenties met elkaar bespreken. Ik ben wat de bedoelingen betreft echter optimistisch. De feiten zijn tot nu toe ook bemoedigend.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! De minister betoogt dat een van de grote stappen voorwaarts in relatie tot de mensenrechtenproblematiek in China is dat er dit voorjaar een trojka namens de Europese Unie naar China zal gaan en dat er een seminar plaatsvindt inzake mensenrechten. Wij hebben in het verleden gezien dat met name de Europese Unie nogal verdeeld was over de wijze waarop de mensenrechten in China verbeterd moesten worden. Welke stappen gaat de minister zetten, bijvoorbeeld in het kader van de Algemene Raad, om juist voorafgaande aan het bezoek van de trojka te komen tot een eenduidige en eensluidende aanpak van de Europese Unie in relatie tot de mensenrechtenschendingen in China?

Minister **Van Mierlo**: Voorzitter! Alle

Van Mierlo

stappen van de trojka en alle stappen die vanuit de Europese Unie worden ondernomen in de dialoog met China, worden gezamenlijk besproken. Tot nu toe is er wat dat betreft grote overeenstemming tussen de Europese landen, een veel grotere overeenstemming dan vorige jaren, toen men vooral van mening verschilde over de vraag tot hoever de confrontatie moest gaan. Wij hebben het nu over de dialoog en daarin lukt het zonder veel moeite om tot productieve eensluidende standpunten te komen.

De **voorzitter**: Hiermee zijn wij gekomen aan het einde van het vragenuur.

De heer **Janmaat** (CD): Mijnheer de voorzitter! Ik had nog een vraag.

De **voorzitter**: Ik heb u geen toestemming gegeven aanvullende vragen te stellen. U bent daarvoor ook niet bij mij geweest.

De heer **Janmaat** (CD): Ik heb mijn hand opgestoken om aan te geven dat ik een vraag wilde stellen, maar toen keek u niet.

De **voorzitter**: Dat wordt toch een vreemde volgorde als u zegt: ik steek mijn hand op, maar u kijkt niet.

De heer **Janmaat** (CD): Moet ik dan door de zaal gaan schreeuwen?

De **voorzitter**: Nee, dat is niet de bedoeling. Schreeuwen mag u buiten de zaal en niet in de zaal. Dat is punt één. Punt twee is dat ik al had gezegd dat ik de lijst wilde afsluiten. Dat heb ik gedaan. U kunt zich gewoon melden voor vragen, maar niet nadat de lijst afgesloten is. Wij zijn hiermee gekomen aan het einde van het vragenuur.

Regeling van werkzaamheden

De **voorzitter**: Wij hebben deze week een zware agenda. In verband hiermee stel ik voor, deze week 's avonds door te vergaderen tot uiterlijk 24.00 uur en op woensdag en donderdag te beginnen om 9.00 uur in plaats van om 10.15 uur. Desnoods moet ik de reguliere pauzes bekorten als blijkt dat wij meer vergadertijd nodig hebben. Dat

kan ik nu nog niet zeggen, maar waarschijnlijk aan het einde van de regeling van werkzaamheden wel.

Het woord is aan de heer Verhagen.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Vorige week heeft de Kamer een algemeen overleg gevoerd met de staatssecretaris van Justitie inzake de grote problemen met betrekking tot de opvang van asielzoekers. Tijdens dat overleg is onvoldoende gebleken welke maatregelen het kabinet voorstelt om de huidige problemen inzake de opvang adequaat op te lossen. Derhalve zou ik namens de CDA-fractie willen verzoeken om het verslag van dit algemeen overleg deze week op de agenda van de Kamer te plaatsen, opdat wij in de Kamer – en niet buiten de Kamer – kunnen debatteren over de te nemen stappen.

De heer **Middel** (PvdA): Voorzitter! De PvdA-fractie ondersteunt dit verzoek. Het lijkt ons goed om de spreektijd iets uit te breiden, zodat de heer Rijpstra de gelegenheid krijgt om in de Kamer zijn mening naar voren te brengen in plaats van buiten de Kamer, zoals hij tot nu toe heeft gedaan.

De heer **Dittrich** (D66): Bij dit laatste sluit ik mij aan. Overigens sluit ik mij ook aan bij het verzoek van de heer Verhagen. Het is een belangrijke kwestie die het verdient om uitgebreid aandacht te krijgen en wij moeten ook in de Kamer kunnen bespreken wat buiten de Kamer wordt geventileerd.

Mevrouw **Sipkes** (GroenLinks): Ik sluit mij bij deze verzoeken aan, gezien de uitlatingen van de heer Rijpstra, die toch deel uitmaakt van een van de regeringsfracties. Ik ben dus voorstander van een verlenging van de spreektijd en niet alleen om deze reden, maar ook omdat dit onderwerp in het genoemde algemeen overleg slechts heel kort aan de orde geweest is.

De heer **Rijpstra** (VVD): Voorzitter! De VVD-fractie sluit zich aan bij het verzoek van de CDA-fractie. Het lijkt mij goed als er iets meer spreektijd voor het debat wordt uitgetrokken om het debat de waarde te geven die het verdient.

De **voorzitter**: In de eerste plaats

wijs ik erop dat wij deze week absoluut geen tijd hebben om een volledig debat over het asielzoekersbeleid te voeren. Wij kunnen van 24 uur geen 48 uur maken. Ik wil overwegen om een tweeminuten-debat te voeren en daarbij te bezien of er iets meer tijd voor kan worden uitgetrokken. Dat is een beetje afhankelijk van hetgeen er verder aan voorstellen komt tot het houden van debatten. In de loop van de middag hoort u wat mijn beslissing terzake zal zijn.

De heer **Verhagen** (CDA): Voorzitter! Gelet op de aard van de problematiek, onder andere de verdeling tussen de Europese lidstaten, hecht ik er wel aan dat naast de staatssecretaris van Justitie, mevrouw Schmitz, ook staatssecretaris Patijn bij dit debat aanwezig zal zijn.

De **voorzitter**: Dat hangt ervan af of hij in het land is.

Het woord is aan de heer Van Zijl.

De heer **Van Zijl** (PvdA): Voorzitter! Twee weken geleden heeft de Kamer in een debat over de koopkrachtproblematiek en de loonstroken unaniem een motie aangenomen waarin de regering werd gevraagd binnen veertien dagen op deze problematiek te reageren en indien mogelijk te komen met een pakket aan maatregelen dat al deze problemen geheel oplost. Gisteren, een dag te laat, heeft ons een brief bereikt met een pakket aan maatregelen. Het lijkt mij goed als de Kamer daarover een debat voert, als het kan nog deze week.

De heer **Van Wingerden** (AOV): Voorzitter! Ik sluit mij graag aan bij dit verzoek van de heer Van Zijl, want er staan nog veel vragen open na deze brief.

Mevrouw **Nijpels-Hezemans** (groep-Nijpels): Voorzitter! Uiteraard steun ik het verzoek van de heer Van Zijl. Ik wil het verzoek nog aanvullen. Mede gezien de commotie die kennelijk over deze maatregel in het kabinet is ontstaan en het feit dat in de brief niet gesproken wordt over de kosten van de maatregelen – hoewel wij daarover wel in de krant hebben kunnen lezen – verzoek ik het kabinet per omgaande, dus nog ruim voor het debat een aanvullende brief te schrijven waarin de kosten uitgelegd worden. In die brief dient